

VATAN YAHUT SİLİSTRE

NAMIK KEMAL

İlköğretime tavsiyeli
100 temel eserden

DÜNYA KLASİKLERİ - 48

BİRİNCİ PERDE

Perde açılınca kenarı sokağa bakan bir oda görünür. Zekiye, Arnavutluk'ta kullanılan çok güzel bir kadın elbisesiyle mindere uzanmıştır. Elinde bir kitap, önünde bir mum vardır. İslâm Bey'se sokakta gezinmektedir.

Birinci Sahne

ZEKİYE: (Kitabı yastığın üzerine bırakarak) Ah!.. Anneciğim! Anneciğim! Gönlüme niçin bu kadar incelik verdin? Fikrimi niçin bu kadar açtın? Şimdi sen de kızını görsen okuttuğuna pişman olurdun. Gönlüm öyle büyük hislere nasıl dayansın? Aklım öyle yüce, derin hayallere nasıl tahammül etsin? Yüreğim ne kadar çarpıyor! Sanki göğsümü yerinden koparacak da dışarı fırlayacak... Beynim ne kadar sıkılıyor! Sanki başımı parçalayıp etrafa dağılacak... (Elleriyle yüzünü kapatıp) Anneciğim! Anneciğim! Daima babamı düşünmem gereken zihnimde başkası geziyor. Daima seni sevmek için terbiye ettiğin, büyüttüğün gönlümde başkası hüküm sürüyor. Seni babam okutmuş, onun yolunda öldün. Beni de sen okuttun. Oysa benim değil yoluna ölmek, öldüğüne ağlamak bile aklıma gelmiyor! Ah, hep o! Gözümde o! Gönlümde o! O! Bir kere sokakta gördüm. Keşke yüzüne baktığım zaman gönlüme düşen ateş gözlerimi eritseydi... Daha ilk bakışta bütün kuvvetimle gözlerimi başka tarafa çevirmek istedim. Ama olmadı. Ne vücudumda kuvvet buldum, ne de gözlerime söz dinletebildim. Sanki ömrümde gördü-

ğüm, işittiğim, okuduğum, düşündüğüm ne kadar güzel şey varsa hepsi bir yere toplanmıştı. Sonra da bir insan çehresi olup, karşıma gelmişti. (Biraz düşündükten sonra) Hayat ne kadar da hayret verici şeylerle doluymuş. Birkaç gün önce yanımda biri ağlasa, mutluluk gözyaşları döküyor zannederdim. Bugün, duyduğum kahkahalar bile kulağıma yasmış gibi geliyor! Birkaç gün evvel, kapalı havalarda şimşek çaktıkça biri gülüyor gibi görünürdü bana. Bugün ise yeni açmış güllerde çiğ görsem, birinin gözyaşı dökülmüş zannediyorum! Birkaç gün önce yüzüm gülüyordu. Sanki her şey benimle beraber gülüyordu. Bugün gönlüm ağlıyor, sanki her şey gönlümle beraber ağlıyor! Yine sabah oldu, yine gözümde bir dakika uyku girmedi... (Mumları söndürerek) Zavallı mum! Acaba ben de senin gibi yana yana tükenip gidecek miyim? Beş dakikacık uyuyabilseydim, belki rüyada görürdüm de ayaklarına kapanırdım. Doya doya ağlardım... Allah'ım! O mektup neydi? Ateşle yazılmış olsaydı insanı o kadar yakmazdı. Okudukça sanki gözlerimden yüzüme, oradan da göğsüme doğru damla damla alev parçaları saçıldı. Acaba sütannem mektubu getirdiği zaman utançımdan nasıl yerlere geçmedim. İnsan sevincinden ölmüyor, fakat çıldırabilir. Mektup sözünü işittiğim gibi ondan geldiğini anladım. Kendisi gelse belki utanırdım. Çırpınarak üzerine koşmazdım... Gönülde keramet mi vardır nedir? Bazı zamanlar oluyor ki görünmeyen, fark edilmeyeni de biliyor... Ah, ben o zaman başka kimi düşünebilirdim? Hâlâ kimi düşünüyorum ki?.. Mektup babamdan da gelse yine ondan sanmaz mıyım? Belki dünyaya geldim geleli yüzünü görmeye

hasret olduğum babamdan geldiğine de üzüldüm. Seviyorum, sevmekten kendimi bir türlü alamıyorum. O da beni seviyor. Sevdiiđi mektubunda yazılı... Kendi yazısıyla yazılı... Elbette gerçektir... Allah o kadar güzel bir vücudun içinde ihanet saklamaz ya! (İyice düşündükten sonra) Kim bilir? En güzel çiçeklerin arasında yılan bulunuyor. Ya Rabbi! Ya Rabbi! İnsanın yüzü gibi gönlünü de herkesin görebileceği şekilde yaratsaydın ne olurdu?

İkinci Sahne

İslam Bey - Zekiye Hanım

İSLÂM BEY: (Pencereden girerek) Ben gönlümü meydana çıkarabilirim. Ne yapayım ki, içindeki sırlar sana yine de görünmez.

ZEKİYE: (İslâm Bey'i görünce, oldukça telaşlı bir halde yanına koşmak ister, fakat kendini toplar. Heyecanın etkisiyle bir süre susar. Sonra kendi kendine, kısık bir sesle konuşarak) Şimdi ben her gün Allah'tan ölümümü istemekte haklı değil miyim? Biri görse bana ne der?

İSLÂM BEY: Kimsenin görmesi mümkün değil. Bu kadar gün, bu kadar gecelerdir kendimi göstermemek için topraklarda yuvarlanıyorum. Sabah oluyor neredeyse, ancak gözler hâlâ açılmadı. Gece bitiyor, uyku daha yeni başladı. Her gece buraları dolaşıyorum; bana güven.

ZEKİYE: (Soğuk bir tavırla) Sizi davet eden mi vardı?

İSLÂM BEY: Allah aşkına, ellerini yüzüne tutma. Dünyayı ömrümde bir gün gördüm. Çünkü bana göre

dünya sensin. Bir daha görecek miyim, orasını Allah bilir... Deminden beri casus gibi pencerenin altında sözlerini dinledim. (Zekiye kırıldığını hissettiren davranışlarda bulunur.) Suçumu bilirim. Aynı şeyi bir başkası bana yapsa benim yanımda kıyamete kadar alçaklıktan kurtulamazdı. (Zekiye'nin kırgınlığı artar.) Haydut gibi pencereden bir eve girdim. (Zekiye'nin kırgınlığı daha da artar.) Benim buraya girdiğim gibi biri bizim eve girse onun yanına bırakmazdım. (Zekiye'nin hallerine telaş da karışır.) Ne yapayım ki başka türlüünü seçmezdim. Seni seviyorum. Senden ayrılacağım. Bugün ağzından, beni sevdiğini işittim. Bugün sana veda edeceğim. İşte gönlün benden kaçmak istedikçe ayakların bana doğru geliyor. Ben de kendime sahip olabilseydim keşke. Ama olmuyor! Merhamet! Böyle tepeden tırnağa nurdan meydana gelmiş bir vücuda taştan yapılmış bir gönül yakışmaz.

ZEKİYE: (Telaşlı bir halden sonra, kendi kendine) Bu kadar zamandır ölüm azabına dayanıyorum. Olmadı... Olmadı... Yine olmadı... (İslâm Bey'e seslenerek) Ne istiyorsun benden? Ben kendimle uğraşıp duruyorum... Birdenbire peri gibi önüme çıktın. Beni kendimden aldın. Uyursam, rüyamda sen! Uyanırsam, hayalimde sen! İnsan içinde olsam, kalbimde sen! Yalnız kalsam, karşımda sen! Daima sen! Sen! İşte esirinim. Canımı mı istersin? Al da kurtulayım.

İSLÂM BEY: Beni gördüğün zaman gözlerini çevirmek istemişsin, öyle mi? Ben seni gördüğüm zaman gönlümden neler geçer bilir misin? Göz kapaklarım bir kere yumulup açılıncaya kadar arada bütün ömrümün

kaybolduğunu zannediyorum. Allah'a bin şükür olsun ki sen de benim gibi çaresiz seviyorsun. Gönlün sana üstün geliyor. Sen beni bir kere gördün. Ben seni bir kere gördüm. İşte, gönlümüz ikiz yaratılmış. İşte Allah seni bana, beni sana vermiş. İşte sen can, ben de vücut! Sen muhabbet, ben gönül! Sen güzellik, ben aşk! Sen, güneş gibi gözlerimi yaş içinde bırakıyorsun; ben gölge gibi senin ayağının altında sürünüyorum! Birbirimizden burada ayrılırsak dahi ötede birleşiriz. Bugün ayrılırsak yarın birleşiriz. Ayrı görünürüz ama yine buluşuruz. Ayrı zannediliriz ama daima biriz. Gel, yanıma gel... Bana bir yemin et ki, ayrılacak da ayrılmasak da birbirimizden başkasına yar olmayalım.

ZEKIYE: (Kendini tutamayarak) Vallahi... Ben kendi kendime söyleniyordum. Siz görüldünüz. Ben... Ben bir şey... Söylemedim. Söyledim mi yoksa? Ne diyecektim? (Yine duygularına hakim olamayıp) Hem beni seviyorsun, hem de ayrılacağız... Niçin ayrılacağız?

İSLÂM BEY: Gideceğim; çünkü...

ZEKIYE: Aklımdan babamın, annemin sevgisini çıkar-dın. Kardeşimin mezarı gönlümdeydi, onu da unutturdun. Mezarını görmeden aklıma gelmiyor. Ne uykum kaldı, ne aklım... Hiçbir şey istemiyorum. Kendinden başka gönlümde bir şey bırakmadın. Şimdi de kendini elimden alacaksın. Hem de müjdesini kendin getiriyor-sun. Kalbimi parçalayacaktın da bana bu merhameti mi gösterecektin? Sonunda ne olacak? Sen bu memleketten gidersin, ben de bu dünyadan giderim. Hayatımın lez-zetini kaybettikten sonra kara toprağın nesi var? Birkaç dakikalık can acısından mı korkacağım?